

Uitspraaknr. 07.012-027-028

Melding AMK, communicatie, naleving protocol vermeend seksueel misbruik in gezinsverband; klacht gedeeltelijk gegrond; voortgezet onderwijs.

De klacht

De directeur (LKC 07.012)

De ouders verwijten de directie een gebrekkige communicatie. Nadat medewerkers van de school problemen bij hun dochter opmerkten werd, in afwijking op de gemaakte afspraken, geen contact opgenomen met haar ouders of haar medisch begeleider(s). Ook na een crisisincident met de dochter op school werd de ouders reguliere informatie onthouden. De directie heeft daarmee geen inhoud gegeven aan haar gepropageerde schoolbeleid over openheid en eerlijkheid.

De ouders verwijten de directie dat het protocol vermeend seksueel misbruik in gezinsverband niet is nageleefd. Niet de schoolcontactpersonen, maar de gymdocent van de dochter ging over tot een AMK-melding. Door medewerkers van de school zijn vragenlijsten van diverse instanties onjuist en zonder toestemming van de ouders ingevuld.

De ouders verwijten de directie dat medewerkers van de school hun dochter hebben onttrokken aan het ouderlijk gezag door haar moeder niet meer tot haar toe te laten en de dochter aan de politie over te dragen.

Schoolcontactpersonen A en B (LKC 07.027)

De ouders verwijten de schoolcontactpersonen A en B het protocol vermeend seksueel misbruik in gezinsverband niet te hebben nageleefd. Zij hebben er mede voor gezorgd dat de dochter buiten de macht van de ouders om uit het schoolgebouw kon worden weggevoerd naar de politie.

Schoolcontactpersoon B heeft een schoolinformatievragenlijst voor een psychiatrische instelling ingevuld zonder toestemming van de ouders.

Docente C (LKC 07.028)

De ouders verwijten de docente dat zij hun dochter ondeskundig heeft begeleid. De docente heeft haar pupil de dochter met suggestieve vragen informatie ontlokt. Zij stelde de ouders hiervan niet op de hoogte maar ging, in strijd met het daarvoor geldend protocol, over tot een AMK-melding. Met haar handelwijze heeft zij een inbreuk gemaakt op de privacy van de dochter en haar gezin.

De docente vulde zonder toestemming van de ouders een vragenlijst van een psychiatrische instelling in over de dochter. Verder was zij, zonder dat de ouders dit wisten, aanwezig bij een medisch onderzoek van de dochter.

De feiten

De schoolcontactpersonen A en B en docente C zijn allen als docent verbonden aan de school. De schoolcontactpersonen A en B zijn beide contactpersoon als bedoeld in artikel 2 van de klachtenregeling van de school. Deze contactpersonen worden op de school vertrouwenspersonen genoemd. Docente C was vanuit haar functie als docent lichamelijke opvoeding begeleidster, trainster en coach van de dochter.

De dochter heeft aan een leerkracht gemeld thuis seksueel te worden misbruikt.

Begin 2006 heeft er op school een incident plaatsgevonden. De ouders waren er door hun huisarts op gewezen dat deze over het welzijn van hun dochter was benaderd door het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). De ouders hebben daarover met de huisarts en de behandelend psychologe overleg gehad waarna werd besloten dat moeder haar dochter zou ophalen van school.

Nog maar kort in de auto werd het de dochter duidelijk dat haar moeder van haar verhaal over misbruik op de hoogte was. Zij belde daarop in de auto met een docente die zij in vertrouwen had genomen om te weten wat zij moest doen. Zij was in paniek. Daarop rende de leerlinge terug naar school, de sportzaal in naar haar eigen klas. Haar moeder is haar gevolgd maar werd niet tot het sportlokaal toegelaten. Er stonden medewerkers van de school en leerlingen die de moeder de toegang beletten.

De visie van partijen

Partijen hebben hun visie uitvoerig en in detail toegelicht. Voor zover voor deze publicatie van belang komen de feiten en standpunten terug in de navolgende overwegingen.

Overwegingen van de Commissie

Communicatie

De directeur, de schoolcontactpersonen en de docente stellen dat de ouders bij de aanmelding van de dochter onvoldoende concreet met school over haar problemen hebben gesproken en haar psychische problemen slechts in verband hebben gebracht met haar [fysieke aandoening]. Vanuit die achtergrond zijn de docenten van de dochter over haar problematiek geïnformeerd.

Dit standpunt deelt de Commissie niet. Zij laat in het midden of de ouders in de gesprekken met school volledig transparant zijn geweest over hun dochter. Het aanmeldformulier laat echter aan duidelijkheid weinig te wensen over. Daarop staat aangegeven dat de dochter recent nog hulp had ontvangen en zij in contact had gestaan met een eerstelijnspsychologe "gelet op sociaal emotionele ontwikkeling en aanpassing na haar uiterst intensieve ziekteperiode". Het formulier vermeldt ook dat de ouders een nadere toelichting wilden geven in een gesprek. Vast staat dat dit gesprek heeft plaatsgevonden. Verder heeft in het najaar van 2006 nog een rapportbespreking plaatsgevonden waarbij volgens de ouders duidelijk is gemaakt dat de school artsen van de dochter kon raadplegen indien zich problemen bij haar zouden manifesteren.

Voor de Commissie staat voldoende vast dat de psychische problematiek van de dochter bij haar docenten onvoldoende bekend is geweest, immers slechts in verband gebracht met haar [fysieke aandoening], en dat over die problematiek indringender met de ouders gecommuniceerd had moeten worden.

De Commissie is van oordeel dat dit verwijt de schooldirectie treft die door middel van het aanmeldformulier voldoende was geweest op een actuele psychische problematiek bij de dochter. Van de schooldirectie had verwacht mogen worden dat over deze problematiek actief informatie zou worden opgevraagd bij de ouders. Bijvoorbeeld door het vragen naar symptomen en omstandigheden waaronder die symptomen zich zouden kunnen voordoen, alsmede het maken van een afspraak met ouders voor een doorverwijzing naar de GGD-arts van de school.

Indien vervolgens de dochter aan een leerkracht meldt thuis seksueel te worden misbruikt, is de meest gereede weg voor de school een instantie in te schakelen die een wettelijke taak heeft om te bezien of er zorg voor de leerlinge nodig is in verband met opgroei-, opvoedings- of psychiatrische problemen en die naar aanleiding van een melding van kindermishandeling of een vermoeden daarvan, onderzoekt of daarvan werkelijk sprake is en indien daarvoor aanleiding bestaat justitie daarover in kennis stelt.

De school is op die manier ook te werk gegaan en heeft zich gewend tot het AMK. Naar het oordeel van de Commissie heeft de school hiermee op een juiste wijze gehandeld. Op dit onderdeel is de klacht ongegrond.

In de schoolgids is een regeling opgenomen die ziet op AMK-meldingen. Onderdeel van deze regeling vormt een passage waarin staat vermeld dat de school bij het inschakelen van externe hulp dit altijd in overleg en met toestemming doet van leerling en/of ouders.

Naar het oordeel van de Commissie kan het niet de bedoeling zijn dat de school tot uitvoering van deze regel verplicht is wanneer daardoor de veiligheid van een leerling in gevaar zou komen.

Dat de school deze regel niet heeft toegepast met betrekking tot de dochter, die zich indringend beriep op een onveilige thuissituatie acht de Commissie daarom verschoonbaar. Zij heeft met instemming kennisgenomen van het voornemen van school om op dit onderdeel de schoolgids te actualiseren.

De ouders verwijten de schooldirectie een gebrekkige communicatie. De Commissie acht dit klachtonderdeel om meerdere redenen gegrond.

De gebeurtenissen die begin 2006 op school hebben plaatsgevonden zijn voor de moeder zonder meer traumatisch geweest en in ieder geval van de schooldirecteur had, gezien de aard en omvang van het incident met de dochter, verwacht mogen worden dat hij zelf contact met ouders zou opnemen. Niet noodzakelijkerwijs diezelfde dag, maar dan toch op de maandag daarna.

Verder heeft de school zich bij de inschrijving van de dochter niet voldoende verdiept in haar psychische problematiek, zoals hiervoor is overwogen. Niet weersproken is dat na de twee gesprekken die schoolcontactpersoon B met de ouders op of direct na het incident op school

voerde, er in het geheel geen contact meer heeft plaatsgevonden tussen school en de ouders. Zelfs niet over de later hervatte schoolgang van de dochter.

Naar het oordeel van de Commissie heeft er voor school geen dringende reden bestaan op grond waarvan zij niet meer met de ouders over de dochter, die nog steeds op school stond ingeschreven en daar in een later stadium weer onderwijs ontving, zou hoeven te communiceren. De school had tenminste richting ouders moeten vastleggen dat informatiestromen in het vervolg vanuit school via BJZ/AMK zouden gaan lopen.

De Commissie acht hiermee de klacht over de communicatie voldoende behandeld.

Toepassen protocol

De school stelt dat na de AMK-melding de vertrouwensarts de regie heeft overgenomen.

Waar die regierol de verantwoordelijkheden van school raakt behoren tussen de school en de betrokken instellingen duidelijke afspraken te worden vastgelegd. Bijvoorbeeld, door wie en wanneer worden de ouders op de hoogte gesteld van de AMK-melding? Al eerder sprak de Commissie uit dat wanneer een school overgaat tot een AMK-melding zij van de ouders daarvoor geen toestemming nodig heeft. Het is echter wel zorgvuldig als de school ouders van de melding op een geschikt moment op de hoogte brengt. Dit soort aspecten dient tussen school en BJZ/AMK zorgvuldig te worden vastgelegd. De Commissie zal hierover een aanbeveling doen.

Zoals hiervoor is overwogen zullen de ouders er door school (schriftelijk) over geïnformeerd moeten worden dat de school alle contacten over de dochter verder laat lopen via de zorginstelling. Daarbij ontkomt de school er niet aan om van tijd tot tijd bij ouders en de zorginstelling te verifiëren of die contacten ook daadwerkelijk verlopen zoals afgesproken. Zo'n controlemoment zou zich in de voorliggende kwestie hebben voorgedaan toen een psychiatrische instelling schoolcontactpersoon B en docente C verzocht ten behoeve van het onderzoek naar de dochter vragenlijsten over haar in te vullen.

De aankondiging door BJZ dat deze lijsten op komst waren ontslaat de betrokken personen niet van hun plicht om ook zelf vast te stellen dat ouders akkoord zijn met het invullen van deze onderzoekslijsten door hen. Schoolcontactpersoon B en docente C zijn er bij het invullen van de lijsten ten onrechte vanuit gegaan dat BJZ/AMK die toestemming wel zou hebben besproken met de ouders en hebben zich bij het invullen van de lijsten onvoldoende van hun eigen verantwoordelijkheid richting de ouders vergewist.

Nu zij zich ook na de AMK-melding door het invullen van vragenlijsten nog actief hebben bemoeid met de dochter kan worden vastgesteld dat het protocol vermeend seksueel misbruik in gezinsverband niet geheel is nageleefd. Dit protocol bepaalt immers dat er vanuit school geen bemoeienis meer is met een kwestie waarover zij een melding bij het AMK heeft gedaan. Dit verwijt raakt schoolcontactpersoon B en docente C. Wat hen betreft is dit klachtonderdeel gegrond. Voor zover dit onderdeel zich richt tegen de directie acht de Commissie de klacht ongegrond.

De ouders stellen dat de betrokkenen de lijsten van de psychiatrische instelling onjuist hebben ingevuld. De Commissie heeft dit niet onderzocht omdat zij het controleren van

onderzoekslijsten bestemd voor een psychiatrische instelling, niet tot haar opdracht en deskundigheidsdomein rekent.

Partijen weerspreken elkaar waar het gaat over de vraag wie van de betrokkenen uiteindelijk de melding heeft gedaan bij het AMK. Nu de ouders hun klacht op dit onderdeel niet nader hebben onderbouwd, is deze voor de Commissie onvoldoende aannemelijk geworden en acht zij deze ongegrond.

Onttrekken aan ouderlijk gezag

De ouders hebben aangevoerd dat de schoolcontactpersonen A en B en docente C begin 2006 hun dochter de dochter ten onrechte hebben onttrokken aan het ouderlijk gezag. De Commissie merkt hierover op dat tijdens het incident de dochter zich hulpbehoevend heeft gericht tot (een) medewerker(s) van de school. De desbetreffende medewerkers hebben, afgaand op het vluchtgedrag van de leerlinge voor haar veiligheid en zorg gekozen. De school heeft aangevoerd daarbij de adviezen van de vertrouwensarts van het AMK te hebben opgevolgd. Het resultaat hiervan is geweest dat klaagster niet meer tot haar dochter is toegelaten en de dochter door medewerkers van de school is overgedragen aan politie en de vertrouwensarts van het AMK.

De omstandigheden in aanmerking genomen is de Commissie van oordeel dat de school hierbij geen onredelijke belangenafweging heeft gemaakt. Waar de school de veiligheid van de dochter voorop mocht stellen kan er op datzelfde moment geen sprake zijn van het onrechtmatig onttrekken aan het ouderlijk gezag. De klacht hierover is naar het oordeel van de Commissie ongegrond.

De docente Lichamelijke Opvoeding

Als vaststaand feit neemt de Commissie aan dat docente C diverse malen met de dochter heeft gesproken over het vermeende seksueel misbruik en dat docente C actief is betrokken bij het in een schrift opschrijven van de gevoelens van de dochter. De docente stelt dat zij heeft gehandeld op advies van de AMK-arts. Het oordeel van de Klachtencommissie Jeugdzorg bevat geen overwegingen ten aanzien van dit klachtonderdeel. De Commissie kan aldus niet vaststellen of de docente onder regie van de AMK-arts of op eigen initiatief heeft gehandeld. Indien zou worden aangenomen dat de docente zou hebben gehandeld onder regie van de AMK-arts dan rijst de vraag of de docente aan dit verzoek mee had moeten werken.

De Commissie is van oordeel dat docenten in zijn algemeenheid (hoe goed ook bedoeld) niet voldoende zijn geschoold en/of getraind om in precaire situaties als de onderhavige een (actieve) rol te spelen. Het risico van ondeskundig handelen waardoor (onherstelbare) schade kan worden aangericht is in kwesties als deze groot. De rol van docenten en schoolleiding dient daarbij beperkt te blijven tot het doen van de AMK-melding. Uiteraard behoeft een betrokken leerling daarna nog bijzondere pedagogische aandacht maar deze aandacht dient niet gericht te zijn op waarheidsvinding met betrekking tot het vermeend seksueel misbruik of therapeutische begeleiding van de betrokken leerling. Op dit onderdeel acht de Commissie de klacht gegrond.

De Commissie acht het niet aannemelijk dat het spoedonderzoek naar mogelijke zwangerschap van de dochter, door school bij het ziekenhuis kon worden geregeld. Zo'n onderzoek bij een specialist in een ziekenhuis zal door een arts aangevraagd moeten worden.

Voor zover de ouders over het ziekenhuisbezoek van de dochter geïnformeerd behoorden te worden, had dit, naar het oordeel van de Commissie, dienen te gebeuren door de vertrouwensarts van het AMK. Verder was het beter geweest als in het ziekenhuis als correspondentieadres het zakelijk adres van de AMK-arts was opgegeven.

De docente heeft erkend dat zij de dochter heeft begeleid naar het ziekenhuis en zij heeft hierover ter zitting aangegeven niet zelf bij het lichamenlijk onderzoek van de dochter aanwezig te zijn geweest, maar in het ziekenhuis op de gang te hebben gewacht. De Commissie acht het niet klachtwaardig dat de docente de leerlinge naar het ziekenhuis heeft begeleid. Of de docente bij het onderzoek zelf aanwezig is geweest heeft de Commissie niet kunnen vaststellen omdat partijen elkaar op dit onderdeel weerspreken.

De Commissie acht de klacht over de betrokkenheid van docente C bij het medisch onderzoek van de dochter ongegrond.

Het oordeel van de Commissie

De klachten dat de directie gebrekkig heeft gecommuniceerd en dat docente C ondeskundig heeft begeleid zijn gegrond.

De klacht dat het protocol vermeend seksueel misbruik in gezinsverband niet is nageleefd is gegrond voor zover deze klacht zich richt op de schoolcontactpersoon B en docente C.

Voor het overige is de klacht ongegrond.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan ervoor zorg te dragen dat:

- waar bevoegdheden van hulpinstanties de verantwoordelijkheden van school raken daarover eenduidige afspraken worden vastgelegd en op het juiste moment bij de betrokken ouders bekend worden gemaakt;
- de school de stappen en gebeurtenissen in een zaak waarbij het AMK ingeschakeld wordt, adequaat schriftelijk vastlegt;
- de school de toepasbaarheid van het protocol vermeend seksueel misbruik in gezinsverband evalueert en desgewenst actualiseert, met name waar het betreft de verantwoordelijkheden en regiefunctie van de directeur van de school.

Woerden, 6 september 2007

mr. R. van de Water, R. Limper, drs. M. Polderman